

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

3. Vtrum compositum substantiale includat essentialiter materiam, ac
vnionem.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

ceptionem subiecti; ergo distinguitur realiter à suis partibus simul sumptis & vnitis.

Respondeo distinguendo maiorem: causationem, per quam aliquid aliud realiter distinctum ab illis simul sumptis & vnitis, causaretur, concedo maiorem, causationem, per quam nihil aliud realiter distinctum causatur, nego maiorem & concessa minori (quamvis negari possit, quia receptio formaliter est ipsamet vno subiectata in subiecto, & terminata ad accidens) nego consequentiam, quia per receptionem & informationem nihil aliud realiter distinctum à subiecto, & forma inhærente ipsi producit aut causatur. Quod si ex eo quod totum per accideus includat vnionem, ac informationem & receptionem deberet dicere tertiam entitatem, profecto totum integrale etiam diceret tertiam entitatem contra *Fuentes*, quia includit vnionem & continuationem huius partis cum illa parte; nec potius debet oriri tertia entitas ex vnione & receptione ac informatione formæ accidentalis, quam ex vnione & continuatione partis substantialis. Vnde non videtur satis consequenter philosophatus hic author, dum negat totum integrale dicere tertiam entitatem; & id asserit de toto per accideus.

QVÆSTIO III.

Virum compositum substantiale includat essentialiter materiam ac vnionem.

31. **C**ertum est quod præter formam materia etiam & vnio includatur in toto quouis composito substantiali, quia alias non esset compositum substantiale per se vnum, sed controuertitur, an includatur in ipso essentialiter: *Auerroes 7. Metaph. text. 21. Iandunus ibid. q. 12. & alij* negant materiam esse de quidditate compositi, sed concurrere tantum ad constitutionem ipsius, tanquam vehiculum formæ. *Durandus in 4. d. 44. q. 1.* concedit materiam in communi esse de essentia compositi in communi; negat vero materiam in particulari esse de essentia compositi in particulari: & hanc sententiam probabilem sentit *Fuentes hic q. 2. difficult. 5. a. 1. n. 69.*

Magister sententiarum 4. d. 44. q. 1. fatetur eum communi sententia materiam esse de essentia compositi substantialis, sed negat ad essentiam hominis pertinere ullam materiam, quam nutritione acquirit; sed solummodo illam materiam, quam acquisiuit à parentibus.

Communis sententia est non solum materiam in communi, esse de essentia, & quidditate compositi in communi, sed particularem materiam esse de quidditate & essentia compositi in particulari. Hanc tenet *Dottor in 3. d. 22. q. 1. & S. Thomas 1. p. q. 75.* quos præter suos sequuntur recentiores fere omnes & nominatim *Auersa q. 19. sec. 4. Amicus 1. Phys. trac. 6. q. 6.*

Quantum autem ad vnionem, *Scotista* communiter cum ipso *Scoto in 3. d. 2. q. 2.* negant eam esse de essentiali conceptu, aut quidditate compositi, sed conditionem ad ipsius constitutionem requisitam. Quam sententiam etiam tenet *Soncinas 7. Met. q. 42 & Vasques in eam inclinare videtur tertia parte disp. 19. n. 20. Auersa vero supra sec. 7. Amicus trac. 1. a. 10. Hurtadus disp. 6. sec. 3. & alij* putant illam essentialiter includi in ipso, seu esse de essentia ipsius.

CONCLUSIO I.

32. *Non solum materia in communi est de essentia, & quidditate compositi in communi, sed materia particularis est de essentia compositi particularis.* Hæc est communissima cum *Dottore in 3. d. 22. contra Auerroistas* quoad vtramque partem, & contra *Durandum* quoad secundam partem.

Probat prima pars autoritate *S. Augustini lib. 19. de ciuit. c. 3.* ubi ait animam non esse totum hominem, sed partem meliorem eius: ergo præter animam includit essentialiter aliam partem: quæ autoritas confirmatur, quia si anima esset totus homo essentialiter, profecto nunquam interiret homo ullus, quia nunquam ullius hominis interiret anima, quod est absurdum. *Damasceus* etiam probat Christum debere habere veram carnem, quia alias non esset verus homo: quæ cōsequencia non valeret, si caro non esset de essentia eius: ergo caro est de essentia hominis, &

consequenter à pari materia debet esse de essentia compositi.

Probat eadem pars ratione, quia compositum, tam per se includit materiam, quam formam, & ex hoc habet esse compositum, eatenus enim includit formam, quatenus forma est pars eius: sed materia etiam est pars eius, alias forma non esset pars eius; quidquid enim est pars, debet habere aliud cum quo sit pars, vt est euident, nec vlla prorsus est ratio cur per se essentialiter non includeret materiam: & si *Philosophus*, cuius soli auctoritati inniti videntur aduersarij, dixisset materiam non esse de essentia compositi, potius esset auctoritas eius neganda, quam conclusio tam clara. Dicere autem, quod materia sit pars intrinseca compositi, ac de substantia eius, non vero de quidditate, est prorsus nugari verbis: idem enim reuera est aliquid esse partem intrinsecam ac substantialem rei, ac esse de quidditate eius. Et deinde si materia, quamuis sit pars intrinseca compositi, non sit tamen de quidditate eius, profecto nec forma etiam erit de quidditate eius. Similiter dicere quod includat materiam, non vt partem, sed vt vehiculum formæ, est etiam nugari, quia nisi includeret eam vt partem, non esset compositum, nec forma esset pars eius, quod est absurdum.

33. *Probat* secunda pars contra *Durandum*, quia sicut se habet materia vt sic ad compositum vt sic, ita materia particularis ad compositum particulare: ergo si materia vt sic sit de essentia compositi vt sic, materia in particulari erit de essentia compositi in particulari.

Confirmatur: ideo materia vt sic est de essentia compositi vt sic, quia compositum vt sic constituitur ex materia vt sic; sed compositum in particulari constituitur ex materia in particulari.

Probat secundo, quia forma particularis est de essentia compositi particularis, etiam secundum *Durandum*, & non solum forma vt sic est de essentia eius: ergo etiam materia particularis, & non tantum vt sic, est de essentia eius.

Confirmatur, quia sicut non esset idem numero compositum, quando non esset constans eadem numero forma, ita non esset idem numero, quando non constaret eadem numero materia; nec prorsus potest dari in hoc vlla disparitas: ergo sicut forma in particulari est de essentia compositi particularis, ita materia in particulari erit de essentia eius. Vbi aduerte non velle me, quod singularitas materiæ aut formæ etiā sit de essentia compositi, seu quod sit ipsi adeo intrinseca, vt non esset idem numero compositum, si non constaret eadem numero materia ac eadem numero forma, & quod tam sit ipsi essentialis materia particularis, quam forma particularis.

34. *Obiicit* contra primam partem varia loca *Philosophi*, quibus indicare videtur formā esse quod quid rei, & materiam non esse de definitione rei: quæ loca in specie proponuntur & solvuntur à *Mastrio d. 5. q. 12. art. 1.* nec placuit hic iis recensendis, aut minutim examinandis inhætere, cum non contineant quidam rationis.

Respondetur breuiter & facile, solum voluisse *Philosophum*, quod materia non sit de essentia corporum sic, vt per ordinem ad materiam possint inter se specie distinguere corpora: quod certum est, quia materia omnium corporum, saltem sublunarium, de quibus *Philosophus* principaliter ag. bat, est eiusdem rationis, vnde distinctio essentialis & specifica, quam habent inter se, à sola forma desumi debet, tanquam à principio physico; & in hoc sensu sola forma est quod quid rei.

Possent etiam responderi alio modo, quod per formam, quam dicit esse quod quid rei, & per materiam, quam dicit esse extra definitionem rei, intelligat per formam quiddem naturam metaphysicam, & per materiam singularitatem, quam sæpe vocat materiam, & sine dubio non est de essentia rei, nec ponenda in eius definitione: quocumque autem ex his modis intelligatur, nihil facit contra conclusionem, & vt supra dixi, si non posset *Philosophus* commode explicari, potius esset neganda eius auctoritas.

35. *Obiicit secundo*: homo & equus distinguuntur in essentia: sed non distinguuntur in materia: ergo materia non est de essentia ipsorum.

Respondeo negando consequentiam: quia ut distinguantur in essentia, sufficit quod distinguantur in aliqua parte eius: nec est necesse ut non conueniant in vlla parte, ut patet euidenter in homine & bruto, qui conueniunt in animali, & tamen distinguuntur specificè, propter rationalitatem vnius, & irrationalitatem alterius.

Obiicies tertio, materia artefactorum, non est de essentia eorum, verbi gratia lignum non est de essentia scamni: ergo nec materia corporum naturalium erit de eorum essentia.

Respondeo negando consequentiam, & disparitas est, quod artefacta non sint vnum per se, sed vnum per accidens: atque adeo non dicuntur æque primo ac directe vtramque partem, materiam scilicet & formam, sed vnam partem directe & formaliter; alteram indirecte ac connotatiue: vnde vnam tantum partem dicunt essentialiter: corpora vero naturalia sunt vnum per se, & æque primo ac directe dicunt vtramque partem: quare vtrique pars debet esse de eorum essentia. Quod si artefacta similiter æque primo, ac directe dicerent vtramque partem, vtrique pariter pars esset de eorum essentia, & qui id teneret, negaret antecedens obiectionis.

Respondeo quarto contra secundam partem: eadem numero materia esset de essentia diuersarum specierum: sed hoc videtur absurdum. *Respondeo* negando minorem; cur enim id esset absurdum?

Obiicies quinto contra eandem sequeretur quod non esset idem numero homo in initio vitæ ac in fine, præsertim si viueret longo tempore: sed hoc est absurdum: ergo quamuis materia ut sic sit de essentia compositorum substantialium; materia tamen particularis non potest esse de eorum essentia. Probat per sequele maiorem, quia non constat eadem numero materia singulari initio ac fine vitæ: nam in initio habet materiam acceptam à parentibus, quæ materia postea paulatim perditur, & per nutritionem acquiritur alia materia loco eius.

Propter hanc obiectionem potuit *Magister sententiarum* induci ad sentiendum, quod non perdat materia accepta à parentibus, & quod quæcunque alia materia per nutritionem acquisita non sit de essentia hominis: iuxta quam doctrinam negaret maiorem cum sua probatione.

Sed quia statim dicemus hanc doctrinam esse falsam, *respondetur aliter* negando sequelam maiorem, & ad probationem dico primo, quod si valeret, probaret etiam formam substantialem materialem non esse de essentia corporum contra ipsum *Durandum*, & omnes, quia sicut perduntur partes materiæ, & acquiruntur aliæ, ita etiam perduntur partes formæ, & acquiruntur aliæ partes, nec partes materiæ possent pardi, aut acquiri, nisi simul cum partibus formæ, ut est certissimum.

Dico secundo, licet perdantur aliquæ partes, & acquirantur plures aliæ, esse tamen eundem numero hominem in principio ac fine vitæ, tum quia constat eadem numero anima, quæ est pars principalior eius, tum quia manent etiam aliquæ partes eadem numero materiæ per totum vitæ tempus: tum etiam quia illæ partes, quæ perduntur & acquiruntur, succedunt sibi tali modo, ut non appareat mutatio facta nisi accidentaliter; vnde quamuis reuera physice loquendo non esset idem numero homo, quia non est constans iisdem numero partibus omnibus, tamen moraliter est habendus pro eodem numero. Quæ solutio prædictæ obiectione modo sufficit, nam postea iterum de ea agetur in libris de generatione.

CONCLUSIO II.

37. *Non solum pars materia accepta à parentibus, sed etiam illæ, quæ acquiruntur nutritione, sunt de essentia hominis.* Hæc est communis contra *Mastrium*, & probatur quia illæ partes informantur anima ac forma hominis non minus quam aliæ partes: ergo non minus sunt de essentia eius, eatenus enim vllæ partes materiæ sunt de essentia hominis, quatenus informantur ab ipsius anima, atque adeo intinsece per se primo includuntur in homine.

Confirmatur, quia est eadem prorsus ratio de partibus per nutritionem acquisitis, ac de partibus acceptis

in generatione: ergo idem dicendum quantum ad hoc de vtriusque.

Obiicies illud Christi: quod intrat in os non coinquinat animam, sed vadit per secessum: ergo non conuertitur in substantiam hominis, & consequenter non acquiruntur nouæ partes materiæ, quæ sint de essentia hominis.

Respondeo explicando dictum illud Christi, quod intelligendum est sic, ut quod intrat per os, vadat per secessum quantum ad partes impuriore, quæ possent coinquinare aut animam aut hominem; non vero sic ut vadat per secessum quantum ad omnes partes materiæ: ita ut nulla prorsus conuertatur in substantiam hominis.

38. *Obiicies secundo:* Illa pars non est de essentia hominis, sine qua manet essentialiter totus homo, sed ante nutritionem erat essentialiter totus homo, hoc est animal rationale: ergo pars acquisita per nutritionem non est de essentia eius.

Respondeo primo, quod hinc probaretur partem aliquam acquisitam per generationem non esse de essentia hominis: tum quia ea perdita adhuc manet homo essentialiter, tum quia quamuis non acciperet in generatione digitum aut aliquam aliam partem, supposito scilicet quod nasceretur mancus, aut claudus, aut monocus, adhuc esset homo completus essentialiter, quantum ad hoc quod esset animal rationale: ergo aliqua pars acquisita per generationem non est de essentia hominis.

Respondeo secundo distinguendo consequens: non est de essentia eius taliter, quin manentibus aliis partibus esset animal rationale sine illa, concedo consequentiam; non est de essentia eius taliter, quod non sit de integritate hominis tam bene quam aliæ partes acquisitæ per generationem, & taliter etiam quod si deficerent aliæ partes, quas supplet, & non succederet illa, remaneret homo in statu animalis rationalis, nego consequentiam.

36. *Ut melius intelligatur hæc responsio*, aduertendum aliquas partes integrales hominis esse requisitas necessario ad hoc, quod ipse homo possit sub denominatione hominis remanere in suo esse, alias vero esse partes integrales, quæ ad hoc non sunt necessariae, licet sint de integritate hominis, & seruiant ad multas functiones faciendas. Facile est autem assignare multas partes posterioris generis, tales enim sunt quilibet manus, quilibet pes, quilibet auris, & multæ aliæ notabiles partes corporis, nam non obstant quod separetur manus aut pes ab homine, posset adhuc manere homo sub denominatione hominis, sub qua etiam denominatione maneret, quamuis multæ partes ex his simul separentur ab ipso: separetur autem capite non manet sub denominatione hominis reliquum cadauer, nec contingit hoc solum, quia non solet viuere separato capite, quia etiam quamuis viueret non esset appellandus homo, vnde caput censendum est pars prioris generis. Quæ autem aliæ determinatæ partes sint ad hoc necessariae, & sufficientes, non est tam facile assignare, nec necessarium est: sufficit scire quod illæ partes, quæ sufficiunt ut homo possit sentire, & discurre, sint sufficientes ut maneat in esse hominis, quatenus homo est animal rationale, quia animal rationale non est aliud quàm substantia corporea sensitiva potens discurre, & homo essentialiter nihil aliud importat quàm talem substantiam: quare partes huiusmodi censendæ sunt de essentia hominis strictè loquendo, & aliæ partes, sine quibus, adhuc haberet hanc rationem homo, non sunt de essentia eius strictè, quamuis sint de integritate, & complemento substantiali integrali eius. Potest etiam fieri ut per nutritionem acquirantur partes vtriusque rationis, successiue tamen, adeo ut si aliqua tota pars acquisita per nutritionem multorum annorum deperderetur, supposito quod ante perierint partes, quibus successerant, homo non maneret amplius in rerum natura sub denominatione hominis; ut si, verbi gratia, maxima pars cordis habita à parentibus perisset successiue, & eius loco successiue aduenirent aliæ partes per nutritionem, sine dubio separatis partibus illis acquisitis, & non suppleto illarum defectu per alias partes, non maneret cor secundum rationem illam, secundum quam esset necessarium ad conseruationem hominis; vnde eadem

Quomodo
vnu ho-
mo, maneat
idem in
principio,
& fine, suæ
vitæ.

Partes ma-
teriæ ac-
quisitæ per
nutritionem
sunt de
essentia
hominis.

eadem ratione, qua partes illæ cordis acquiruntur per generationem sunt de essentia hominis, etiam illæ partes acquiruntur per nutritionem sunt de essentia eius. Per quod manet quoque soluta hæc obiectio, si proponeretur contra præcedentem conclusionem.

CONCLUSIO III.

Vnio non est de essentia compositi substantialis. Hæc est *Scoti* supra cum omnibus suis contra recentiores communiter supra citatos. Probatur quia vnio, ut suppono ex dictis, est respectus, substantia autem composita, v. g. homo, ignis, lapis, est quid absolutum: sed respectus nullus, & præsertim nullus respectus actualis (qualis est vnio) potest esse de essentia vllius absoluti, quia aliàs esset & non esset absolutum; esset enim ex hypothesi, & non esset, quia inuolueret essentialiter respectum; ergo vnio nequit esse de essentia eius.

Dices cum Amico: si respectus nequeat esse de essentia substantiæ, materia & forma nequeunt esse de essentia eius: sed hoc est contra nos: ergo & illud vnde sequitur, & consequenter falsa est minor nostræ probationis. Probatur sequela maioris, quia materia & forma dicunt essentialiter respectus transcendentales.

Respondeo negando sequelam maioris cum sua probatione: quamvis enim in materia includantur tales respectus, non tamen essentialiter, sed tanquam proprietates competentes ipsi per se in secundo modo dicendi, non in primo; vnde neque debent ex hoc capite includi in essentia compositi.

41. Melior replica contra præmissam rationem, quæ est præcipua, quæ adduci potest pro hac conclusione est, quod tribus modis potest considerari aliquid esse absolutum: *primo modo*, quatenus non refertur essentialiter ad aliquid aliud, licet includeret essentialiter respectus, quibus suæ partes copularentur inter se, & in hoc sensu concedi posset compositum physicum esse quid absolutum, quamvis includeret essentialiter vnionem suarum partium, quia per illam vnionem non refertur ad aliquid aliud, sed potius partes ipsius referuntur ad se inuicem. *Alio modo* aliquid potest esse absolutum, ita ut nullo modo essentialiter includat respectum, neque quo ipsum referatur ad aliud, neque quo partes copulentur inter se; & in hoc sensu Angelus est quid absolutum, non vero vlla substantia composita physice. *Tertio denique modo* aliquid potest vocari absolutum, quod potest metaphysice concipi secundum genus & differentiam, quibus essentialiter metaphysice constituitur, quin intelligatur vlllo modo includere respectum, præsertim actuale; & in hoc sensu etiam compositum physicum, verbi gratia homo, & lapis, & similia sunt entia absoluta, quamvis essentialiter includeret vnionem in essentia sua physice considerata, quia certum est, quod homo posset intelligi ut animal rationale, quin intelligatur includere vllam rationem vnionem aut alium respectum actuale.

42. Iuxta hanc doctrinam responderi posset in forma ad nostram probationem distinguendo maiorem pro secunda parte: substantia composita est quid absolutum in primo & tertio modo, quo accipitur ens absolutum; concedo maiorem in secundo modo, nego maiorem; & distinguo etiam minorem: respectus non est de essentia absoluti, capiendo ens absolutum secundo modo, concedo minorem; non est de essentia absoluti, si capiatur absolutum primo aut tertio modo, præsertim loquendo de respectu quo partes absoluti vniantur inter se, nego minorem & consequentiam.

Hæc replica videtur mihi probabilissima; nec fortassis est contra *Scotum* ipsum, si bene intelligatur: sed quia communiter intelligitur iuxta conclusionem, ut iacet à *Scotistis*, responderi potest primam & tertiam acceptionem entis absoluti esse valde improprias & excogitatas gratis ad enervandam prædictæ rationis vim; vnde cum composita physica dicantur absoluta simpliciter absque addito, debet hoc intelligi sic, ut nullo modo includant essentialiter respectum vllum præsertim actuale, & hoc tan-

to magis, quod nihil impediatur, ut patebit ex solutione obiectionum.

43. Obiicit primo ex Auerſa q. 19. sect. 7. de essentia compositi est ipsamet compositio: sed vnio est compositio eius: ergo vnio est de essentia ac intrinseca ratione compositi.

Confirmatur, quia compositum & vnium sunt idem omnino; sed vnio est de intrinseca ratione vniri formaliter loquendo, non minus quam album est de intrinseca ratione albi: ergo compositio est de intrinseca ratione compositi.

Confirmatur secundo, quia compositum est concretum dicens formaliter compositionem: sed illud quod formaliter dicit concretum, est de intrinseca & essentiali ratione eius, qua tale formaliter: ergo compositio, & consequenter vnio, quæ est ipsamet compositio, est de intrinseca ratione compositi.

Respondeo distinguendo maiorem: de essentia compositi est compositio, id est coniunctio formæ suarum partium nego maiorem; est compositio, id est, de essentia sua est quod sit entitas, quæ coalescit ex partibus, concedo maiorem: distinguo etiam minorem; vnio est compositio, id est, coniunctio partium compositi, concedo minorem; est compositio id est, est id, ratione cuius formaliter competit compositio esse entitatem, quæ coalescit ex partibus, nego minorem & consequentiam.

44. Ad primam confirmationem respondeo, negando maiorem proprie loquendo, nam verum est quod materia sit vnita, & tamen non est verum quod sit composita proprie loquendo. Itaque vnium est illud quod vniri alteri, compositum vero, præsertim substantiale, non est quod vnitur alteri, ut patet, sed est quid constatum ex aliis. Quod si quis velit dicere quod id, quod vnitur alteri, componatur cum illo, & quod idem sit vniri illi, ac componi cum illo, potest distinguere maior; compositum, id est id, quod componitur cum alio, idem est ac vnium, concedo maiorem; compositum, id est, id quod sit ex aliis, idem est ac vnium, nego maiorem & concessa minori distinguo consequens: ergo compositum, id est, id quod componitur cum alio, dicit formaliter compositionem, quæ est vnio, concedo consequentiam; ergo compositum, id est, id quod componitur ex aliis, dicit formaliter compositionem, quæ est vnio, nego consequentiam.

45. Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo maiorem: compositum est concretum dicens formaliter compositionem, quæ est vnio, eo modo quo materia vnita dicit illam formaliter, nego maiorem; est concretum dicens formaliter compositionem, id est entitatem, quæ constat ex partibus, concedo maiorem, & concessa minori distinguo consequens: ergo dicit formaliter compositionem, quæ est relatio vnionis, nego consequentiam; quæ est ipsamet entitas constata ex partibus, concedo consequentiam. Itaque compositum, quod constat ex partibus, est concretum substantiale, sicut homo, & abstractum ipsius est ipsamet sua entitas considerata, ut forma totalis metaphysica dans ipsi suum esse, sicut humanitas est abstractum hominis, & albedinitas est abstractum albedinis, non vero est concretum accidentale, sicut album, dicens formaliter ipsam vnionem, qua coniunguntur ipsius partes, nam si esset huiusmodi concretum, profecto deberet esse subiectum inhaesionis ipsius vnionis, & deberet consequenter alicui per vnionem vniri, quod patet esse falsum, ut bene aduertendum est.

Obiicit secundo: non potest esse, nec concipi compositum absque vnione magis quam album sine albedine: ergo vnio est de essentia eius, sicut albedo est de essentia albi.

Confirmatur, quia materia, & forma non constituunt compositum, nisi ut vnita: ergo vnio est de essentia compositi, non minus quam materia & forma.

Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia etiam relatio nequit intelligi, aut esse sine termino magis, quam album sine albedine, & tamen non propterea terminus est de essentia eius, sicut albedo est de essentia albi. Itaque licet compositum nequeat intelligi absque vnione, hoc tamen non oritur ex eo, quod constituitur

constituatur formaliter ac essentialiter in esse compositi per unionem propter rationes supradictas, sed ex eo, quod unio est conditio essentialiter prærequisita, ut constituatur per partes: & quemadmodum non potest intelligi, nec esse, quod ignis causet alium ignem, nisi applicetur alicui parti, & tamen ipsa applicatio non est de essentia causationis; ita licet nequeat esse aut intelligi, quod detur compositum absque unione, tamen non propterea unio debet esse de ratione eius; sed potest esse, & est conditio necessaria prærequisita, ut constituatur per partes, imo fortassis est ipsamet causatio partium, de quo postea lib. 2.

Ad confirmationem respondeo distinguendo antecedens: ita ut unio concurret cum ipsis essentialiter, ac intrinsece ad constitutionem totius, nego antecedens, ita ut sit conditio necessaria prærequisita, concedo antecedens, & nego consequentiam: & instari potest ad confirmationem huius in exemplo de applicatione ignis.

47. Obiicies ultimo: per unionem præcise distinguitur compositum per se ex materia & forma unitis à composito per accidens resultantem, seu conflato ex eadem materia & forma intime applicatis, seu non unitis: ergo unio est de essentia compositi per se ex materia & forma resultantis. Probatur antecedens; quia non distinguitur per partes, cum utrumque habeat easdem partes, nec aliquid aliud potest assignari, per quod distinguantur; ergo distinguuntur præcise per unionem.

Respondeo distinguendo antecedens: per unionem distinguitur, tanquam à posteriori & arguitur, ita scilicet ut possit quis colligere, quod unum compositum distinguatur ab alio per hoc, quod partes eius uniantur, non vero uniantur partes alterius, concedo antecedens: per unionem per se primo & formaliter distinguitur, nego antecedens: nam compositum ex se & sua natura formaliter distinguitur ab altero composito, quandoquidem sit unum per se, & quid realiter distinctum à suis partibus simul sumptis & unitis, quod non est verum de altero composito; unde nego consequentiam, & distingo probationem antecedentis: nihil aliud præter unionem potest assignari, per quod arguitur colligatur, quod distinguantur, transeat antecedens, & transeat etiam consequentia in eodem sensu, nempe quod per unionem sic arguitur distinguantur: nihil aliud potest assignari, per quod distinguantur per se primo, nego antecedens: potest enim assignari ipsamet entitas compositi per se, quæ seipsa est diversissima rationis ab entitate compositi per accidens: quod si non velit quis dare totam entitatem pro principio distinctionis totius per se, sed aliquam formalitatem ex multis, quæ in illa includuntur dicat formalitatem distinctivam esse illam, ratione cuius petit constitui ex partibus unitis, talem enim formalitatem non includit totum per accidens conflatum ex iisdem partibus.

Q V Æ S T I O I V.

Utrum Quantitas subiectetur in toto immediate.

48. **A** Verroes 1. *Physicor. comm. 6. 3.* Quantitatem ait esse materiam coarctam, eam tamen antecedenter ad formam aduentum esse interminatam, hoc est forte, nullius determinatæ figuræ, aut densitatis aut raritatis: quam sententiam quantum ad subiectionem quantitatis in materia & quantum ad præcessionem eius ad formam substantialem, sequuntur recentiores plurimi, & præsertim Suarez disp. 14. *Metaphys. sect. 3.* Hurtadus disput. 3. *Physica, sect. 6.* Aversa quest. 21. *sect. 7.* Arriaga disp. 5. *sect. 2.* quem tamen minor suam sententiam vocare communem, cum sit contra Thomistas puros, & Scotistas, quorum sine dubio maior est numerus, nec inferior qualitas, ne quid amplius dicam, quam recentiorum, ac Iesuitarum, & quorumcumque aliorum tenentium ipsius sententiam, imo sololorum Scotistarum numerus excedit.

Secunda sententia communissima Scotistarum & Thomistarum cum Scoto in 2. d. 3. q. 4. num. 5. & 17. ac 4. d. 11. q. 2. & aliis pluribus locis, ac D. Thom. q. 56. & alibi, tenet quantitatem nullo modo præcedere formam in materia, nec in ipsa subiectari immediate, sed in toto composito

substantiali conflato ex materia & forma. Verum cum duplex sit totum compositum, unum, quod sit compositum ex corpore & anima; & alterum, quod sit compositum ex materia & forma substantiali immediate in materia recepta, siue sit forma completa, qualis est forma ignis, aquæ, terræ, lapidis; siue subordinata & incompleta, qualis est forma corporeitatis; quæ cum materia facit corpus, quod est altera pars viventis, dubitari potest adhuc, an in omni composito ex his subiectetur immediate quantitas; & si non, in quonam subiectari debet.

49. Pro maiori autem claritate advertendum est duplex posse considerari subiectum quantitatis, unum denominationis: alterum inhesionis: subiectum denominationis est omne illud, quod potest denominari, seu dici quantum, siue quantitas immediate ipsi inhæreat, siue non: subiectum inhesionis est illud, cui immediate inhæret quantitas. Quod autem non sit idem subiectum denominationis, & inhesionis quantitatis necessario, hinc patet, quod tam forma, quam materia, ac totum etiam compositum, imo & ipsa accidentia absoluta, quæ dicuntur communiter subiectari in quantitate, denominentur quanta, atque adeo sint subiectum denominationis quantitatis, cum tamen certum sit omnia illa non posse esse subiectum inhesionis eius: neque enim secundum Averroistas inhæreere potest forma aut composito; nec secundum Scotistas materia, & forma, nec secundum Thomistas aut viros accidentibus subsequenter: ergo non coincidit subiectum inhesionis semper cum subiecto denominationis.

CONCLUSIO I.

50. *Quantitas rerum animatarum non subiectatur aut inhæret immediate in toto composito ex corpore, & anima siue spirituali siue corporali.* Hæc est eorum, qui tenent quantitatem subiectari in materia prima contra Thomistas communiter, & quosdam etiam Scotistas, qui existimant eam subiectari immediate in composito ex corpore, & anima materiali, non vero spirituali, non tamen contra ipsum Scotum, qui licet asserat quantitatem subiectari in composito, nunquam tamen id dixit de toto composito ex corpore, & anima.

Probatur primo, contra Thomistas, quia secundum ipsos totum non distinguitur realiter à partibus: ergo quantitas non potest immediate subiectari in toto. Probatur consequentia, quia unum accidens absolutum non potest naturaliter subiectari in rebus realiter distinctis immediate: ergo.

Confirmatur contra ipsos: quod subiectatur in toto composito immediate, debet necessario subiectari in partibus eius immediate, quandoquidem non distinguatur totum à suis partibus: sed quantitas, cum sit res materialis & corporea, non potest subiectari in anima rationali spirituali, ergo saltem quantitas non subiectatur in toto homine, sed in materia hominis siue prima, siue secunda.

Probatur secundo univ ersaliter contra omnes, quia non potest naturaliter manere accidens sine suo subiecto inhesionis immediato: sed eadem numero quantitas rei viventis manet, destructo toto composito ex anima, & corpore, & hoc, siue anima sit rationalis, siue sensitiva, aut vegetativa, ut patet experientia, mortuo enim homine, & equo, & arbore, corpus ipsorum habet eandem extensionem numero, & plures alias qualitates eadem numero, quas habuerunt ante mortem.

51. Respondet quidam Scotista quantitatem subiectari in toto ex corpore, & anima materiali resultantem, secundum se totum, & secundum omnes suas partes, & consequenter non esse mirum, quod destructa una parte, & etiam toto, maneat adhuc quantitas in altera parte superstitere.

Sed contra quia secundum Scotum, & hunc Scotistam quantitas debet necessario immediate subiectari in toto, & mediante toto in partibus totius, in quibus secundum ipsos non potest naturaliter subiectari immediate, propter primam probationem contra Thomistas: ergo destructo toto non potest manere quantitas eadem numero, nequit